

Introduksjon til instituttøkonomien – med særlig vekt på eksterntfinansiert virksomhet ved IOR

Presentasjon fra kontorsjef for nye
medlemmer av instituttrådet på IOR ifm
rådsmøtet 29.2.2016

Noen grunnbegreper:

Basis

Prosjekter

Oppdrag vs bidrag

Egenandel - Overhead

Basis

Instituttets «basisøkonomi» gjelder disponeringen av midlene vi får bevilget fra Kunnskapsdepartementet via UiOs ordinære budsjettprosess – den såkalte «basisbevilgningen». Disse midlene dekker lønnsmidler til alle våre fast vitenskapelig ansatte, mange stipendiater, enkelte postdocer, ca. 5 administrative stillinger – og dessuten noe driftsmidler.

Prosjekter

Prosjekter er i denne sammenheng UiOs måte å organisere aktiviteter som er helt eller delvis finansiert av en eller flere eksterne parter. Alle vesentlige inntekter fra eksterne må håndteres som prosjekter i UiOs økonomisystem. Prosjekter har en egen regnskapskode.

Overhead

Overhead er et regnskapsbegrep. Det er satser som stipulerer hva det koster for UiO å ha en person ansatt her, på toppen av direkte utgifter som lønn og sosiale utgifter.

Overhead omfatter husleie, IT-støtte, bibliotek, adm. service, og mye mer.

Overhead er ofte en vesentlig del av prosjektkostnadene. For tiden er satsen ca 400 000 kr per årsverk.

F eks vil et 'miniprojekt' med kun ansettelse av en forskningsassistent med en årslønn på ca 430 000 gi en total kostnad på ca 1 million per år.

Egenandel

Egenandelen er det UiO dekker av utgifter i et prosjekt. IOR budsjetterer normalt bare egenandel i den forstand at våre ansatte bidrar med sin forskningstid. Det er f eks vanlig at 10 prosent av prosjektleders lønn regnskapsføres på prosjektet, som **synliggjøring** av ressursbruk.

(Men: I regnskapet kommer eventuelle uforutsette utgifter og overforbruk i tillegg).

Oppdragsprosjekter

Oppdragsprosjekter er kommersielle tjenester. En oppdragsgiver kjøper en tjeneste av oss, etter betingelser som reguleres av en avtale (ofte departementenes standardavtaler), og vi fastsetter en pris som skal gi oss fortjeneste. Oppdragsgiver må også betale MVA.

Et typisk **oppdrag** i våre fag er en juridisk betenkning, f eks en vurdering av hvordan et lovendringsforslag best kan gjøres.

IOR har meget attraktiv kompetanse og kunne i teorien gjort gode penger i oppdragsmarkedet, men...

...men det ville dratt ressurser bort fra grunnforskning, undervisning og formidling.

Fakultetet har dessuten tunge krav om ***akademisk frihet*** og ***forskningsstyngde*** i alle prosjekter. Kravene utelukker nesten alle oppdragsprosjekter. Det er lenge siden IOR hadde noen, Graver godkjente ingen i sin dekanperiode.

Bidragsprosjekter

Bidragsprosjekter er prosjekter hvor vi søker finansieringsbidrag fra en ekstern part, ofte Norges forskningsråd (NFR).

Bidraget er mellom 0 til 100% av totalkostnaden. Om prosjektet har penger igjen ved avslutning skal disse returneres til den eksterne finansieringskilden.

Bestcase for et prosjektregnskap ved IOR er altså normalt nullresultat!

Og om **bidragsprosjekter** ender med underskudd på grunn av uforutsette utgifter, må vi normalt dekke det selv.

Uforutsette utgifter kommer ofte - gjerne som følge av sykemeldinger og foreldrepermisjoner (ekstrautgiftene knyttet til disse refunderes bare delvis til UiO fra NAV).

**Hvorfor har vi prosjekter da, når
det tilsynelatende er dårlig butikk?**

For det første fordi eksterne midler gir oss et større totalbudsjett. Vi får gjort ting vi aldri kunne gjort uten bidrag.

Men den gevinsten er tydeligst på makronivå (UiO). For en grunnenhet som IOR, med beskjedent økonomisk handlingsrom, vil ofte risikoen ved enkeltprosjekter framstå uakseptabel.

**Så hva har UiO gjort
for å løse dette?**

UiO har løst dette ved å lage en økonomimodell med **skjevfordeling** av utgifter og inntekter knyttet til prosjekter. Kort sagt tar Blindern mesteparten av de forutsigbare ekstrautgiftene ved prosjekter, f eks leie av lokaler, mens grunnenheten sitter igjen med ca 75 prosent av inntektene (overheaden). Denne modellen skaper et klart insentiv for grunnenhetene til å drive med prosjekter, selv om en del prosjekter skulle ende i rødt.

Noen viktige effekter: vit.

Eksternfinansiering har gitt IOR merinntekter i størrelsesorden 100 millioner siden 2000. Det meste av disse inntektene har gått til faglig virksomhet som ellers ikke ville vært gjennomførbar.

Noen viktige effekter: adm.

IORs basisadministrasjon er dimensjonert utfra en normalsituasjon med betydelig eksternfinansiering (EFV). Basisbevilgningen fra UiO ville trolig kunne gitt oss 5 stillinger, men ikke 7.

Oppgavene til flere av IORs administrative stillingene er konsentrert om å dekke behov som i mindre grad ville vært aktuelle uten eksternfinansiering.

Noen viktige effekter: bidrag til fellesskapet (1)

Det er overheadinntektene som gjør det mulig for IOR å holde seg med såpass mange vitenskapelige assistenter.

Noen viktige effekter: bidrag til fellesskapet (2)

Det er overheadinntektene som gjør det mulig for IOR å gi vesentlige tilskudd hvert år til faglige reiser, internasjonalisering, gjesteforelesninger m.v. - denne potten ville vært vesnetlig mindre om vi måtte klare oss med basis.

Hva lønner seg - generelt?

Ingen fasit – hvert prosjekt unikt. Men:

Prosjekter finansiert av Norges forskningsråd (NF) gir stort sett beskjedne inntekter enkeltvis.

EU-prosjekter har ofte noe bedre betingelser, men også ekstra risikofaktorer: valutasingninger og strenge rapporterings- og dokumentasjonskrav

Hva lønner seg - konkret?

Gjennom mange år var det Zimbabwe-samarbeidsprosjektene som ga størst bidrag til fellesskapet, fordi UD godtok høy overhead.

I dag er det overhead fra PluriCourts som står for det meste av inntektene. Volumet er så stort at det monner godt, og betingelsene for et SFF er bedre enn for vanlige NFR-prosjekter.